

Náš výkonům zpevň, co moudr a smiln:
 Chci plakat a kvílet a k nebesům líst
 a volám bohů, at svědky mi jsou,
 že děti mé zhubla a že mi lí
 co doknouť práns a posbíti jel
 kš nikdy, nikdy jasněspoditě
 bych nemusel zít,

Jak zbynly rukama tvýma!
 NÁČELNICE SROU
 Jádne ej seřt a

Mnoho osudů kras řídí Olympský.
 Mnoho bozi spín, v co nehoušali jnný
 Co čekáme, to zase nvyplní se,
 co nečekáme, tomu cestu razí bůh.
 Tak i tento přiběh dospěl ke konci.

Medeia ej seřt a
 Jak říkáš Mediea moudr ať

Medeia
 Ha, nyní je vola a lánat ej seřt a
 líkne ej seřt a

Medeia
 Proč, b, říkáš
 mi říkáš seřt ať doknouť jel

Medeia
 To nikdy! Je marné tvé líkání.

Medeia
 Ó Dio, zis zis jak mui átimde jak, zis zis
 jak trpím, jak toho netvora,
 jak trpím, jak toho netvora,
 jak trpím, jak toho netvora,

MÉDIEA

Medeia
 Ha, nyní je vola a lánat ej seřt a
 líkne ej seřt a
 Medeia
 Proč, b, říkáš
 mi říkáš seřt ať doknouť jel
 Medeia
 To nikdy! Je marné tvé líkání.
 Medeia
 Ó Dio, zis zis jak mui átimde jak, zis zis
 jak trpím, jak toho netvora,
 jak trpím, jak toho netvora,
 jak trpím, jak toho netvora,

TRÓJANKY

Medeia
 Ha, nyní je vola a lánat ej seřt a
 líkne ej seřt a
 Medeia
 Proč, b, říkáš
 mi říkáš seřt ať doknouť jel
 Medeia
 To nikdy! Je marné tvé líkání.
 Medeia
 Ó Dio, zis zis jak mui átimde jak, zis zis
 jak trpím, jak toho netvora,
 jak trpím, jak toho netvora,
 jak trpím, jak toho netvora,

Hlavním obsahem tohoto dramatu je hrůza války, zejména utrpení žen a dětí. Drama se člení na pět výjevů, spojených volně osobou královny Hekaby, manželky zabitého trójského krále Priama. Řekové se po dobytí Tróje chystají k návratu do vlasti a rozdělují si ještě kořist a zajaté Trójanky. Hekabé je nucena vydat svou dceru vůdci řeckých vojsk Agamemnonovi. Andromaché, choť statečného obránce Tróje Hektora, je oloupena o svého synka Astyanakta, jenž má být svržen z trójských hradeb. Meneláos si odvádí z Tróje Helenu, pro niž ta desetiletá válka vznikla, přičemž dochází k střetnutí záletné krasavice s nešťastnou královnou Hekabou. Když hlasatel Talthybios přinese Hekabě mrtvolu Astyanaktovu, chystá se ji stařena pohřbít. V dojemné scéně se loučí se svým nebohým mrtvým vnučkem a strojí ho k pohřbu. Nato dává hlasatel zbrojnošům rozkaz, aby zapálili město na všech stranách. Nakonec jsou za svitu hořící Tróje zajaté trójské ženy odváděny do služeb svým příštím pánům

OSOBY

POSEIDÓN, vládce moří
PALLAS ATHÉNA, ochránkyně Tróje
HEKABÉ, manželka krále Priama
KASSANDRA, jejich dcera, věštkyně
ANDROMACHÉ, manželka Hektorova
TALTHYBIOS, řecký hlasatel
MENELÁOS, spartský král
HELENA, jeho manželka
ASTYANAX, poslední potomek zakladatele Tróje
SBOR zajatých trójských žen

*Děj se odehrává bezprostředně po dobytí Tróje
v řeckém táboře nedaleko stanů Agamemnonových*

POSEIDÓN

Jsem zde, bůh Poseidón. Já slané hlubiny
jsem Egejského moře opustil, kde sbor
víl mořských v tanci krásné nohy povznáší.
Co totiž já a Foibos tuto trójskou zem
zdí kamennou jsme obehnali do výše
po přesném měření, tu nikdy ze srdce
mi nezmizela láska k městu Frygů mých.

Teď stoupá z Tróje kouř — vždyť zbraní argejskou
je zpustošena zcela. Z končin parnasských
Fók Epeios jim umem božské Pallady
sám koně zhotovil, jenž v břicho zbraně měl,
a poslal do města jim sochu k záhubě.
A proto »koněm zkázy« lidé v budoucnu
jej budou zvat, vždyť v sobě »zkázu Tróje« nes'.
Jsou zpustlé háje tam a v božích svatyních
krev stéká po stěnách; je mrtev Priamos,
kmet padlý u oltáře Dia Ochránce.

Již mnoho zlata, množství fryžské kořisti
se vozí k lodím achajským, kde čekají
jen na příznivý vítr, aby Řekové,
co před deseti lety k Tróji vytáhli,
již s radostí své ženy, děti spatřili.

Mě Héra Argejská a Pallas přemohla:
ty vyvrátily fryžské město, proto já
své oltáře a slavnou Tróju opouštím.
Když promění se město v smutnou poušť, pak tím
i služba bohům trpí, lid je nechce ctít.
Teď Skamandros zní nářkem četných zajatkyň,

jež dostávají losem nové pány své.
Lid arkadský má jedny, druhé thessalský
a jiné z Théseových Athén vládcové.
A trójské ženy, o nichž nerozhodl los,
dlí ve stanech — ty byly pro náčelníky
vojsk vybrány; je s nimi spartská Helena,
jež zajatky byla právem uznána.

A chce-li někdo vidět ženu nešťastnou,
je tady: Hekabé, jež leží před stanem
a nad mnohými mnoho slz tu prolévá:
jí dcera Polyxéné žalně skonala,
a bídne, u náhrobku reka Achilla.
Zhas' Priamos i s dětmi; věstnou Kassandru,
tu pannu, kterou Foibos propustil, si vzal
král Agamemnón v chmurné lůžko násilím
a neměl ohled na božstvo ni na zbožnost.
Buď sbohem, kdysi šťastné město, kamenný
tvůj hrad! A kdyby Pallas, dcera Diova,
tě nezhubila, stál bys dosud v základech.

Vystoupí PALLAS ATHÉNA

Smím dřívější své nepřátelství odložit
a toho oslovit, jenž otcí nejbližší
je rodem, mocný bůh a ctěný od bohů?

POSEIDÓN

To smíš, vždyť styky s příbuznými, Athéno,
ctná paní, pro srdce jsou velkou radostí.

ATHÉNA

Vždy chválím mírnou povahu a přináším
ti, pane, látku pro společný rozhovor.

POSEIDÓN

Snad novou zprávu chceš mi sdělit od bohů,
buď od Dia, neb od někoho z nebeských?

ATHÉNA

To ne. Já kvůli Tróji, po níž kráčíme,
k tvé moci přišla jsem — chci se svou spojit ji.

POSEIDÓN

Tys odložila zřejmě starou nenávist
a města želíš teď, když lehlo popelem?

ATHÉNA

Nuž předně vrať se tam! Jsi srozuměn a chceš
mi pomáhat pak v tom, co já chci udělat?

POSEIDÓN

Jak rád! Však dřív chci zvědět i tvůj úmysl,
sda přišla kvůli Achajům či Trójanům.

ATHÉNA

Chci Frygy potěšit, k nimž dřív jsem měla zášť,
a strpět návrat všemu vojsku řeckému.

POSEIDÓN

Proč měníš náhle cit? Proč kohokoli máš
hned v lásce přílišné, hned v nenávisti zas?

ATHÉNA

Jak potupili (nevíš?) mne i s chrámem mým?

POSEIDÓN

Když Aiás Kassandru, vím, silou odvlékal.

ATHÉNA

Kdo z Řeků ztrestal ho neb kdo mu vyčinil?

POSEIDÓN

A přesto vyvrátili Tróju mocí tvou!

ATHÉNA

S tvou pomocí chci proto naložit s ním zle.

POSEIDÓN

Rád splním, co si přeješ. Co však uděláš?

ATHÉNA

Chci při návratu na ně seslat pohromu.

POSEIDÓN

Když na zemi dlí, či až v slaných hlubinách?

ATHÉNA

Až vypraví se z Tróje domů na lodích.
Zeus spustí na ně déšť a hrozný příval krup,
též burácivé vichry z temné oblohy,
a mně prý poskytne své blesky ohnivé:
mám Řeky bít a loďstvo ohněm spálit jim.
Ty zase učiň své! Ať hučí příboj vln
a běsní vlnobití v moři Egejském,
sám mrtvolami naplní záliv eubojský,
ať naučí se příště Achajové ctít
mé chrámy a mít v úctě bohy ostatní.

POSEIDÓN

Tak stane se — a není třeba mnoha slov,

kde ochota — já vzbouřím moře Egejské;
i pokryjí se spoustou mrtvých lidských těl
jak břehy mykonské, tak délská skaliska,
i ostrov Skýros, Lémnos, kafarejský mys.
Ty na Olymp však jdi a z rukou otcových
tam přijmi rány hromové a vyčkávej,
až vojsko argejské se vydá na moře.

ATHÉNA *odchází*

Je člověk bloud, jenž města z kořen vyvrací,
v poušt mění chrámy a též hrobky, svatyně
to zemřelých, a posléz zahyne i sám.

Oba odejdou

HEKABÉ *ležící před Agamemnonovým stanem
sama k sobě*

Zdvihni, nešťastná, hlavu ze země,
pozvedni šiji. Už není zde Trója
a my už nejsme králi trójskými.
Šnášej ten změněný osud!
Pluj po proudu, pluj směrem osudu
a nestavěj loďku života svého
proti vlnám, když osud řídí tvou plavbu.
Ach běda, běda!

Nad čím bych ubohá neměla naříkat,
když vlast mi zhynula, děti i choť?
Ó veliké bohatství po předcích mých,
teď hynoucí, tys tedy nebylo nic.
Co zamlčet mám? A o čem zas nemlčet?
Nad čím se do pláče dát?
Ach já tak nešťastná! Jaké lože béd
mi osud připravil! Jak ležím takto zde
a na tvrdém loži mám natažen hřbet!

Jak hlava mě bolí, jak bolí mě skrání
a boky! Jak toužím se otočit naznak,
rozložit páteř a rozložit záda,
lehnout si na pravý, na levý bok
a zpívat písně žalu v stálém toku slz!
Vždyť to už je pro lidi nešťastné útěcha —
nad smutným osudem truchlit.

Vy rychlé řecké koráby,
jež pluly jste k svatému Íliu
pomocí vesel po moři brunátném
a chráněných přístavech řeckých!
Smutný zvuk fléten vám do taktu zněl,
zazníval šalmají lahodný hlas,
lana když v Egyptě pletená
hravě jste spustily do moře,
ach běda, v přístavu trójském!
Nazpátek měly jste do vlasti vzít
Meneláovu tak neblahou choť,
která je Kastoru k hanbě
a Eurótu k necti.
Ta mi Priama zabila,
otce, jenž padesát synů měl,
a mne, choť ubohou, Hekabu,
uvrhla v takovou zkázu!

Ach, na jakém sedátku sedávám zde
v sousedství těsném
u stanu Agamemnonova!
Z domu, již starou, mě v otroctví odvedou,
vlasý mi ustříhli z hlavy mé přesmutné
dohola — k pláči tím zhyzděna jsem.

Volá ke stanům

Ó ubohé manželky vojáků trójských,

oděných v kovovou zbroj,
vy nešťastně provdané ženy,
bědujme — Trója se halí už v kouř.
Jako se samička nad svými ptáčky
do nářku dá, tak začnu i já
pět píseň, však nikoli stejnou,
jakou jsem zpívala dřív,
když o žezlo Priama opřena kdys
k fryžskému taktu jsem dupala v zem
při tanci na počest bohů.

PRVNÍ POLOSBOR vystoupí ze stanů

Proč voláš, Hekabo, proč křičíš tak hlasitě?
Kam míří slova tvá? Já žalostný sten
proniklý do stanu zaslechla jsem
a strachem nám Trójankám chvěje se hruď,
které tu v stanových příbytcích svých
nad příštím otroctvím lkáme.

HEKABÉ

Ó dítě, již hýbe se veslařů šik
a směřuje k achajským lodím.

NÁČELNICE SBORU

Ach, já tak ubohá! Co chtějí? Jistě už
z otčiny na lodi odvezou nás!

HEKABÉ

To nevím, ale tuším neštěstí.

SBOR

Ach běda, běda!

Volá ke stanům

Nešťastné Trójanky, vyjděte ze stanů,
vyslechnout budoucí strasti.
Již Řekové chystají k návratu lodě!

HEKABÉ

Ach, ach!
Jen Kassandru, probůh, mi nevodte sem,
tu třestící zmatenou dívku,
od Řeků znectěnou,
šílenstvím vzrušenou,
tu bolest k bolesti mé!
Běda!

Jsi v sutinách, ó Trójo, Trójo nešťastná,
a nešťastní i ti, co musí odejít,
ať žijí jsou anebo spíše mrtví již.

NÁČELNICE druhého polosboru

Běda, já ve strachu opouštím stan,
stan Agamemnonův: chci slyšet od tebe,
královno,
zda nehrozí mi ubohé
smrt z rozhodnutí Řeků,
či už plavci jdou ke svým korábům
přichystat k vyplutí vesla?

HEKABÉ

Ó dítě, vstala jsem už brzo a jsem tu,
však v srdci zděšena hrůzou velikou!

NÁČELNICE SBORU

Zdali sem už přišel řecký hlasatel?
Komu v otroctví jsem dána, nešťastná?

HEKABÉ

Zakrátko o tobě rozhodne los.

SBOR

Ach běda, běda!
Kdo do Argu si mne nebo do Fthie
neb na nějaký ostrov odvede
mne nešťastnou — daleko od Tróje?

HEKABÉ

Ach, ach!
A komu as nešťastná já
v mém stáří mám sloužit, a kde,
jak trubec, jen ubohý tvar
mrtvého těla,
jak zemřelých podoba matná?
U kterých dveří já strážkyní budu,
kde o děti pečovat, já, kdysi vážená
vládkyně Tróje?

Oba polosbory se spojí

Ach běda, ach běda! Jakým to nářkem
nad tou svou pohromou lkáš?
Okolo ídského stavu se nebudu
točit a projíždět člunkem sem tam.
Naposled dívám se na děti milené,
naposled! Budu mít útrapy přetěžké,
ať už spát nuceně s některým z Hellénů
(prokleta budiž ta osudná noc!),
anebo z Peirény přinášet vodu,
posvátný zdroj ten jak služka.

Kéž přijdem v proslulou thésejskou zem,
do oné krajiny šťastné,

jenom ne k Eurótu, vírnaté řece,
kde odporné sídlo má Helena spartská!
Tam bych se v otroctví potkala též
s Meneláem, jenž zahubil Tróju.

Anebo v pénejský nádherný kraj,
v překrásné úpatí Olympu:
zaslechla jsem, že bohatstvím kypí
a úrodou bujících plodů.
Tam se tak dostat je druhé mé přání,
hned po svaté thésejské zemi.

V končiny u Etny, v Héfaištův kraj,
mířící do Foiníkie,
perlu to sicilských hor, jak se dovídám,
proslulou úrodou ozdobných květů.

Anebo do kraje okolo Thúrií
v sousedství ionských* vod;
krajinu svažuje Krathidu líbezný proud,
barvící doruda kadeře plavé,
posvátnou vodou v té lidnaté zemi
vytváří blažený život.

Hle, od vojska řeckého hlasatel přichází,
nové zprávy nám nese,
nohy mu k rychlosti pohání spěch.
Co asi přináší? Co asi řekne nám?
Jistě už všechny jsme
otroký argejské země.

TALTHYBIOS *přichází zprava s hlasatelskou berlou*

Víš jistě, Hekabo, že často do Tróje
jsem přišel jako posel vojska řeckého,
tys znala mne už dřív. A teď jsem přišel zas,
já Talthybios, k vám, však s novým poselstvím.

* nutno číst i-jon-ských (trojslabičně)

HEKABÉ

Mě dávno, milé ženy, děsí právě *to*!

TALTHYBIOS

Už o vás rozhod' los — zda *to* vás děsilo.

HEKABÉ

Běda, které město budeš jmenovat!
Ve Fthíji? V Thessalii? V zemi Kadmově?

TALTHYBIOS

Má každá pána jiného, ne pospolu.

HEKABÉ

A komu která připadla? Kterou z trójských žen
čeká osud příznivý?

TALTHYBIOS

To vím, však ptej se na každou, ne hromadně.

HEKABÉ

Mou dceru kdopak dostal, kdopak, řekni mi,
ubohou Kassandru?

TALTHYBIOS

Král Agamemnón si ji vybral především.

HEKABÉ

Má otročit snad jeho spartské manželce?

TALTHYBIOS

To ne, chce na lůžko ji jako tajnou choť.

HEKABĚ

Tu pannu Foibovu, již zlatovlasý bůh
dal jako čestný dar žít stále nevdána?

TALTHYBIOS

Je raněn láskou k dívce s darem věšteckým.

HEKABĚ

Ty svaté klíče odhod, dítě, pryč,
i vínek se stužkami cudnosti
i posvátný svůj šat!

TALTHYBIOS

Což není pro ni čest spát v loži královském?

HEKABĚ

Kde dcera je, již jste mi vzali naposled?

TALTHYBIOS

Tvá Polyxené, že? Či na jinou se ptáš?

HEKABĚ

Nu na tu — komupak ji určil los?

TALTHYBIOS

Je Achillovu hrobu službou určena.

HEKABĚ

Ach běda mi, já službu k hrobu zrodila?
A jaký je to zákon nebo zvyk
u vás Řeků, příteli?

TALTHYBIOS

Měj za šťastnou svou dceru — ta se dobře má.

HEKABĚ

Což řekl? Vidí dosud světlo sluneční?

TALTHYBIOS

Ten úděl má, že všech je strastí zbavena.

HEKABĚ

Což Andromaché, chudák, jaký osud má,
choť Hektora, jenž býval vzorem reků všech?

TALTHYBIOS

Nu tu si vybral zvlášť zas Achilleův syn.

HEKABĚ

A či jsem služkou já již s hlavou šedivou,
jež musím třetí nohu, berlu, v ruce mít?

TALTHYBIOS

Jak služku má tě Odysseus, král z Ithaky.

HEKABĚ

Ach, ach!
Jen bij se do té hlavy ostříhané,
drácej si nehty obě dvě tváře!
Běda mi, běda!
Mám lstnému, ohavnému muži otročit,
odpůrci práva, jenž po zákonech šlape,
který naruby všechno obrací
a zlolajným jazykem všechno překroutí,

dřívější přátelství v nepřátelství mění?
 Ach, oplačte mne, Trójanky,
 žalostně skonávám, hynu já ubohá,
 vždyť na mne padl los
 nejnešťastnější!

SBOR zajatých žen

Svůj osud znáš již, paní, ale osud můj
 kdo ze všech, ze všech Řeků ve své moci má?

TALTHYBIOS

Nuž jděte, sluhové, a ihned přiveďte
 sem Kassandru, ať vojevůdci do rukou
 ji dáme! A pak také i všem ostatním
 ty zajatkyně určené jim přivedu.

Otevřenými dveřmi stanu je uvnitř vidět světlo

Hle, jaká zář — tam uvnitř plane pochodeň!
 Co dělají ty ženy? Stany spalují?
 Či samy chtějí si smrt ohněm způsobit,
 že mají z této země odvedeny být
 již do Argu? Jen nerad člověk svobodný
 šij do otroctví sklání v těžkém stavu svém.
 Hned otevř, otevř, abych nebyl obviněn,
 že jim jsem pomohl a Řekům uškodil.

HEKABÉ

Ne, nepálí tu nic. Jen dcera Cassandra
 jak šílená sem běží, v ruce pochodeň.

KASSANDRA se dá do zběsilého tance

Přines též, vzhůru drž, opatruj pochodeň;
 světlem tím uctívám zde tuto svatyni.

Hymene, pane můj, hejsa, hejsa!
 Šťasten je ženich můj,
 šťastna já nevěsta, která se provdávám
 za krále v Argu!
 Hymene, Hymene, pane můj!
 Poněvadž ty, matko, poněvadž pláčeš jen,
 vzdycháš a běduješ nad smrtí otcovou,
 nad zkázou milené vlasti,
 proto já ke svému sňatku si zažehám
 sama pochodeň plamennou,
 ať září, plápolá,
 k počtě tvé, Hymene, hoří,
 k počtě tvé, Hekato, též!

Do výše vznášej se,
 do tance dávej se,
 Hymene, hejsa,
 jako když otec můj
 prožíval největší štěstí!
 Tanec to posvátný,
 Foibe, ty šťastně ho říd!
 Ve stínu vavřínů
 já ve tvé svatyni sloužím jak kněžka.
 Hejsa, Hymene, hejsa!
 Matko má milená,
 slav tancem Hymena,
 se mnou se otáčeš,
 do taktu jako já
 přidružuj milý svůj krok.
 Vyzývejme Hymena, hejsa,
 šťastnými zpěvy ho slavme,
 výsajte nevěstě v počest!

Dopředu, Trójanky, v překrásném

svatebním oděvu fryžským,
písňemi slavte můj sňatek,
manžela s královským ložem,
jak mi to předurčil osud.

SBOR

Ach zadrž, královno, svou dceru šílenou,
ať nejde lehkým krokem k řeckým vojákům.

HEKABĚ

Ó Héfaiste, jenž svítíš lidem při svatbách,
zde zažehl jsi k sňatku smutnou pochodň,
zmar velkých nadějí. Ach běda, dítě, kdy
jsem mohla vytušit, že pod kopími máš
a pod oštěpy Řeků slavit sňatek svůj?

Ke Kassandře

Dej sem to světlo! Nesmí divá bachechantka
dál mávat pochodní, vždyť osud k rozumu
tě nepřivedl, dítě, stále stejná jsi.

Odejme Kassandře pochodeň

Pryč neste, Trójanky, tu smutnou pochodeň
a zpěvy svatební jí pláčem oplatte!

KASSANDRA

Již, matko, ověnění mi hlavu vítěznou
a z mého královského sňatku raduj se
a pryč mě pošli, kdybych sama nechtěla.
I násilím mě žeň! Vždyť je-li Apollón,
pak nad mým sňatkem bude slavný řecký král
víc truchlit, nežli když se ženil s Helenou:
já zabiju ho, navíc dům mu vyvrátím

a pomstím se mu za své bratry, za otce.
Dost o tom! Nebudu ni o sekyře pět,
jež na můj krk i na krk druhých dopadne,
nic o vraždě mé matky, kterou způsobí
můj sňatek, a že zhyne rod kdys Átreův.

Jim dokáži, že naše město šťastnější
je nežli Řekové — sic šlím, ale přec
pout šílenství se na tu chvíli zbavím: ti
jen pro jedinou ženu, jedno vzplanutí,
jen pro Helenu měli na tisíce ztrát.

A moudrý vůdce pro svou hlavní škůdkyni
ekvost nejmilejší zhubil — dítě, radost svou:
to z domu bratru dal jak oběť pro ženu,
jež dobrovolně šla, ne vzata násilím.

Když přišli k břehům Skamandru, pak zmírali
ne proto, že by měli přijít o svou zem
nebo město s hradbami. Kdož v boji zhynuli,
už děti nespátřili, ruce manželek
je neoděly v rubáš — leží v cizině.

A podobně se dělo doma: zmíraly
tam vdovy; v domech lidé žili bez dětí,
jež vychovali marně: není u hrobu,
kdo hlínu by jak dar jim krví pokropil.
To vojsko zaslouží si tuto pochvalu!

Líp o špatnostech mlčet. Nikdy Múza má
ať není donucena opěvovat zlo!

Však Trójané — ti předně za vlast zmírali
(tot sláva přeskvělá!); kdo v boji zahynul,
byl mrtev od svých přátel domů odnesen
a v náruči své země, ve své otčině
byl pohřben rukou těch, jimž obřad příslušel.

A kteří z Frygů v bitvě nezemřeli, ti
co den vždy dleli s dětmi, dleli s manželkou —
ty radosti však Řekům tady chyběly.

A s Hektorovou smrtí — poslyš, jak to je:
 sic zemřel, ale uznán mužem nejlepším,
 a toho příčinou je příchod Achajů:
 kdo znal by ho jak reka, kdyby nepřišli?
 Vzal Helenu si Paris: kdyby nevzal si,
 choť měl by doma, o níž by se mlčelo.
 Kdo rozumný je, ať se válce vyhýbá;
 však když k ní dojde, čestným věncem pro obec
 je padnout slavně — neslavně je hanebné.
 I neměla bys, matko, želet otčiny,
 ni mého manželství, neb tímto sňatkem svým
 své zhubím odpůrce, i tvé, ty nejhorší.

SBOR

Jak vesele se směješ strastem otčiny
 a zpíváš, co se zpěvem klamným projeví!

TALTHYBIOS

A kdyby nebyl zmátl Foibos mysl tvou,
 ne beztretně bys takovými výroky
 mé vojevůdce provázela ze země;
 však moudrost, důstojnost jen podle domněnky,
 ta o nic není lepší nežli nicotnost.
 Vždyť lásce podlehl syn milý Átreův,
 ten nejmocnější vládce ze všech Hellénů,
 když bláznivou si vybral. Já sic chudý jsem,
 však nikdy bych si nevzal ženu takovou!
 Cos řekla, neboť nemáš rozum v pořádku
 (zlé hanobení Řeků, Frygů pochvalu),
 to dávám větrům napospas. A se mnou pojď
 již k loďm — vojevůdce krásná nevěsto!

K Hekabě

A ty, až bude chtít tě odvést Odysseus,

jdí s ním! Vždyť budeš služkou ženy rozumné,
 jak prohlašují ti, co přišli do Tróje.

KASSANDRA

Tys věru zdatný sluha! Jakou hlasatel
 má pověst? Odporní jsou lidem veskrze
 ti služebníci obcí a též tyranů.
 Ty myslíš, že má matka přijde pod střechem
 snad k Odysseovi? Co výrok Foibův by
 pak platil, jímž mi věstil, jednou matka má
 že zemře tady — dál tě hanit nebudu.
 Ten chudák neví, jaká svízel čeká ho!
 Že jednou se mu bude utrpení mé
 a Frygů zlatým zdát. Až plných deset let
 on k dnešním dovrší, pak přijde domů sám.
 [Však bude se brát místy, kde je plno hrůz,
 kde hrozná Charybdis má sídlo v průlivu
 dvou skal, kde horský Kyklóps bydlí, lidožrout,
 kde Kirké, která mění lidi ve vepře,
 kde v slaném moři lodě ke dnu klesají,
 ať lov, Héliova stáda posvátná,
 a nichž maso jednou bude bučet hlasitě,
 zvuk trpký pro Odyssea! Nuž shrnu to:
 živ sejde do Hádu; až z moře vyvázne
 a přijde domů, najde trampot tisíce.

Ale proč tu děším hrůzou útrap Odysseových?
 Přijď co nejdřív a já vdám se za ženicha do Hádu.
 Zlý jsi a zle pohřben budeš, v noci a ne během dne,
 v duchu na své činy hrdý náčelníku Danaů!
 Mne zas mrtvou do rokliny obnaženou pohodí,
 do vody, jež rychle proudí, poblíž hrobu ženicha,
 napospas mě dají zvěři, služebníci Foibovu.
 Vícky boha nejdražšího, posvátné vy ozdoby,

buďte sbohem! Opouštím již slavnosti, dřív radost svou;
leťte, z čela odervány! Dosud panna jsem, a tak
po rychlých je větrech tobě, pane věšteg, posílám.

Odhazuje své vínky

Kdepak loď je náčelníka? Kde bych měla nastoupit?
Nemůžeš přec s větší touhou čekat vítr příznivý,
abys jednu ze tří Lític, mne, si odtud odvezl.
Sbohem, matko, slzy zadrž, sbohem, milá otčino!
Vy mí bratří, pod zemí teď, a též rodný otče náš,
brzo již mě uvítáte — vítězně jdu k zemřelým,
zničila jsem Átreovce, kteří zahubili nás.

Sluhové odvádějí Hekabu, ta klesá na zem

SBOR

Vám ušlo, ochránkyně staré Hekaby,
že naše paní padá na zem bez hlesu?
Už chopte se jí! Či snad necháte, vy zlé,
tu stařenu zde ležet? Hned ji zvedněte!

Ženy ji chtějí zvednout

HEKABĚ

Jen nechte mě tu, dívky, ležet na zemi,
vždyť nemilé se milým nestane, a co
jsem zakusila, zkouším, i co zakusím,
je hodno pádu. Bozi! Špatné spojence
sic volám — snad i to má význam vzývat je,
když někoho z nás stihne velké neštěstí.
Chci proto sdělit vám dřív věci příznivé,
čímž nad zlými tím větší soustrast vyvolám.

Já byla královnou, když manžel můj byl král,
a jemu porodila jsem děti přeskvělé,
ne pouhé loutky, nýbrž z Frygů nejlepší.

A plodem takovým se chlubit nemůže
ni žena trójská, řecká nebo cizinka.
Ty spatřila jsem padnout kopím hellénským;
pak u hrobů i vlasy jsem si ustříhla
a oplakala otce dětí Priama.
To neznám z doslechu, já svýma očima
ho u oltáře v domě klesnout viděla,
i města pád. A dcery vychované mnou
jen pro ženichy vzácné, vybrané, ty já
jsem vychovala jiným — z rukou vzaty mi.
A není naděje, že dcery spatří mne
a já že uvidím zas někdy dcery své.

A nakonec je vrchol všech mých útrap zlých:
já půjdu, stará žena, Řekům otročit!
A co se mému stáří hodí nejméně,
to určí mi: mít službu v bráně, závory
tam hlídat — já, jež Hektora jsem porodila,
neb připravovat jídlo, léhat na zemi
jen schoulena, ne ležet v loži královském
a v rozedrané cáry šatů odívat
své tělo zedrané — stav nectný pro šťastné!
Tak kvůli sňatku jedné ženy trpět mám!
Co zažila jsem a co ještě zažiju!

Má Kassandro, svým věštným duchem spojená
i s bohy, jaký osud stih' tvé panenství!
A kdepak ty jsi, Polyxeno nešťastná?
Tak četné potomstvo jak mužů, tak i žen
nic nemůže teď prospět mně tak ubohé.
Proč zvedáte mě přec? A v jaké naději?
Mé nohy, kdysi v Tróji ladně chodící,
teď zotročené, vedte k listí spadlému
a k skále, kde bych padla, v slzách zhynula;
a těch ale nikoho, jimž dobře daří se,
dřív nežli zemře, za šťastného nemějte!

SBOR

O Tróji zpívej mi, Múzo,
z nových posvátných zpěvů
v slzách mi zazpívej píseň,
jaká se při pohřbu zpívá.
Nyní chci pro Tróju truchlit,
vyzpívat toužím svůj žal,
jak se čtyřkolý argejský vůz
pro mne záhubou stal,
pro bědnou zajatou ženu,
když Achajští nechali v bráně
koně se zlatou uzdou, nebetyčného,
uvnitř plného zbraní.
Na trójskou skálu se postavil lid
a hlasitě vykřikl:
„Konec všem trampotám našim!
Tu svatou sochu dopravte
v chrám trójské Pallady, Diovy dcery!“
Kdo z mladých z domu nevyšel,
kdo nešel ze starých?
Hned za veselých zpěvů
tam vtáhli lstivou zkázu.

Veškerý trójský lid
k branám se vyřítit ven,
aby tu léčku ze smrků na Ídě,
nástrahu tesanou Řeky,
zkázu dardanské země,
daroval bohyni své,
ke cti božské té panny,
jež s nebeským spřežením jezdí.
Z obou stran vlekli ho lněnými lany
jako trup prostorné lodi

na trójský kamenný hrad;
dali ho v Athénin chrám
k záhubě vlasti, kde zem
zakrátko zbarví se krví.
Při této radostné práci
snášel se večerní soumrak,
sněly tam libyjské flétny
a písničky Frygů, sbor panen
při tanci nohama dupal
a zpíval veselé písně.
Žalivý měsíc již po nebi plul,
v domech záplava světél
plašila noční přítmi,
které dřív lákalo k spánku.
I já jsem tancem slavila
kol chrámu dceru Diovu
a panenskou bohyni hor.
Najednou vražděných pokřik
naplnil veškeré město,
nesl se k trójskému hradu.
A malé děti rozmilé
tou hrůzou zděšené
chytily se ručkama
šatů matek svých.
Vojáci z nástrahy vyšli —
panenské Athény dílo.
Okolo oltářů byli
vraždění Frygové.

A mladé ženy
zblavené lůžek manželských
odměnu nesly ti, Řecko,
domove mládeže zdatné,
holost však vlasti všech Frygů.

Na Andromachu teď, Hekabo, hled,
jak na řeckém voze přijíždí sem.
Opřen o její hrud věrně ji provází
milový Astyanax, Hektorův syn.

HEKABÉ

Ach, ženo nešťastná, kam vůz tě odváží?
Po boku leží ti bronzová zbroj,
již Hektór nosíval, a kořist válečná
odňatá Frygům. Ve Fthýji Achillův syn
ozdobí chrámy tou kořistí z Tróje.

ANDROMACHÉ

Mne řečtí páni vezou pryč.

HEKABÉ

Běda!

ANDROMACHÉ

Proč smutnou písní lkáš, proč sténáš...

HEKABÉ

Ach, ach!

ANDROMACHÉ

nad mou bolestí...

HEKABÉ

Ó bozi!

ANDROMACHÉ

a osudem zlým?

HEKABÉ

Ach, děti!

ANDROMACHÉ

Hývali jsme kdys!

HEKABÉ

Zmizelo štěstí, zmizela Trója,

ANDROMACHÉ

nešťastné město...

HEKABÉ

pryč jsou mé šlechtetné děti.

ANDROMACHÉ

Ach, ach!

HEKABÉ

Ach, jaké je mé...

ANDROMACHÉ

neštěstí!

HEKABÉ

K pláči je osud...

ANDROMACHÉ

našeho města,...

HEKABÉ

a kterého stoupá kouř.

ANDROMACHÉ

Přijď, muži můj, zas ke mně,...

HEKABÉ

Můj syn, ježž voláš, ubohá,
je teď už v podsvětí.

ANDROMACHÉ

své choti ochránce!

HEKABÉ

Ty, zneuctěný Řeky,
pane dětí našich,
starče Priame,
odveď mě do Hádu!

ANDROMACHÉ

Velký to stesk je a touha; my trpíme bolesti hrozné
pro zkázu našeho města a k bolesti druží se bolest,
bohové nepřejí nám, tvůj syn však unikl Hádu,
ten, jenž svým neblahým sňatkem nám rozbořil

vyšehrad trójský.

Krvavé mrtvolý leží kol chrámu Pallady božské
napospas supům, a Trója — ta přijala otrocké jářmo.
Nad tebou, opuštěnou, má nešťastná vlasti, já pláču...

HEKABÉ

Vidíš ten žalostný konec?

ANDROMACHÉ

a nad svým domovem rodným.

HEKABÉ

Děti, já bez vlasti matka, teď musím se odloučit od vás!
Jaký to nářek je, jaké to strasti...
Za slzou slza se řine mi z očí
nad naším domem. Však mrtvý už neví
o strastech, nemusí nad nimi plakat.

SBOR

Jak příjemné jsou slzy pro ty, jimž je zle,
i nářek, kvílení a písně smuteční!
Ó matko Hektora, jenž kopím usmrtil
kdys nejvíce Argejských, teď hledíš na tu spoušť?

HEKABÉ

V tom vidím bohů moc: ti vzhůru zvedají,
co nicotné, a hubí, co se velkým zdá.

ANDROMACHÉ

Nás vezmou se synem jak lup, a vzácný rod
jde do otroctví — jakou změnu prožívá!

HEKABÉ

Tlak nutnosti je hrozný; pryč je ode mne
i Cassandra — tu vyrvali mi násilím.

ANDROMACHÉ

Ach, ach!
Jak zdá se, druhý Aiás pro tvou Kassandru
se vynořil — i jiné strasti trýzní tě.

HEKABÉ

Mé strasti nelze změřit, nelze spočítat,
vždyť přichází zlo za zlem jako o závod.

ANDROMACHÉ

Je mrtva Polyxena, tvá dcera; u hrobu
je Achillova sklána — darem mrtvému.

HEKABÉ

Ach běda mi, toť ona hádanka, již kdys
mi Talthybios řekl — jasnou nejasně.

ANDROMACHÉ

Já z vozu skočila, když spatřila jsem ji
a v pláči jsem, již mrtvou, šatem přikryla.

HEKABÉ

Ach běda, dcero, daná hříšně za oběť!
Ach, dvakrát běda, jak jsi bídne zhynula!

ANDROMACHÉ

Jak zhasla, zhasla! Já však, která živa jsem,
mám horší osud nežli ta, co zhasla již.

HEKABÉ

To není totéž, dítě, zemřít nebo žít,
smrt značí nebýt nic, kdo živ, má naději.

ANDROMACHÉ

Ach rodná matko má, slyš názor překrásný,
tím jistě tvému srdci radost způsobím:
být nezrozen neb mrtev — stejné asi je —,
však lépe zemřít nežli bídne živořit,
vždyť mrtvý nezná zlo a bolest necítí;
však ten, kdo šťasten byl a do neštěstí pad',
dlí duchem v štěstí dřívějším pln neklidu.

Tak ona, jak by nikdy nepoznala žít,
je mrtva, a nic neví o svém neštěstí.
Já spěla za slávou, co nejvíc dosáhla,
a nakonec jsem svého štěstí pozbyla.

Co u žen platí jako mravné, počestné,
to plnila jsem v Hektorově obydlí.
A předně — ať to je či není hanbou žen,
slou pověst vzápětí má jistě už i ta,
co neprodlévá doma. Já však zřekla se
té touhy, napořád jsem doma bývala
v svých komnatách. Žen jiných svůdné lákání
jsem nepouštěla tam — a zvyklá z domova
mít rádcem zdravý rozum, stačila jsem si.
Vždy mlčenlivý jazyk, pohled laskavý
jsem měla pro chotě. Též věděla jsem, kdy
mám nad ním zvítězit, kdy jemu vítězství
zas přát. Zvěst o tom došla k vojsku Achajských
a zničila mne. Když jsem byla zajata,
syn Achilleův chtěl mě pojmout za ženu:
tak otrokyní budu v domě vrahově.

Když Hektorovu drahou hlavu odstrčím
a otevřu-li srdce choti novému,
slou ukáži se k choti mrtvému; a dál
ho milovat, svých pánů sklídím nenávist.
Noc jedna, jak se říká, může uvolnit
prý odpor ženy vůči lůžku mužovu.
[Tou zhrdám, která nedbá muže z dřívějška
a v novém manželství hned vzplane k jinému.]

Vždyť ani kobylka, když byl jí odňat druh,
a nímž žila doposud, jho ráda nenese.
A přece zvíře nemá řeč ni myšlení
a celou podstatou je mnohem nižší tvor.

Tys, milý Hektore, mi stačil, velký byls
svým umem, rodem, bohatstvím i mužností.

Mne vzal sis nedotčenou z domu otcova
a první vstoupils ke mně v lože panenské.
Tys zahynul a já teď pluji do Řecka,
kde budu zajatkyní v jařmu otrockém.
Zda myslíš, že je menší moje neštěstí
než zhouba Polyxeny, pro niž naříkáš?
Ni naději už nemám, tu, jež zbývá vždy
všem lidem, ani v duchu nenalhávám si,
že dojdu štěstí, ač je sladké doufat v to.

SBOR

Máš stejný osud zlý; jak nad svým pláčeš, tím
mi připomínáš vlastní utrpení mé.

HEKABÉ

Já dosud dovnitř lodi nevstoupila jsem,
jen z obrazů to znám, a také z doslechu.
Když mají plavci přestát bouři mírnou jen,
tu usilují s chutí zachránit se z běd:
ten u kormidla stojí, druhý u plachet,
ten brání vniknout vodě. Moře vzbouřené
když překročí však míru, vzdá se plavců sbor
pak osudu a dá se vlnám unášet.
A tak i já, když trampot mám už přespříliš,
jsem němá, nechám nářku, neboť příval všech
běd bohy seslaných mě zcela přemáhá.
Pust', milá dcero, z mysli osud Hektorův,
tvé slzy nemohou ho totiž zachránit;
a nynějšího svého pána v úctě měj,
dej mu jak muži půvab vši své bytosti.
Tím činem potěšíš i svoje přátele
a Hektorova syna Tróji k užitku
tím nejlíp vychováš, až někdy v budoucnu

tví synové ji zase znovu osídlí
a Trója ještě jako město povstane.

Však z řeči opět jiná řeč se vyvine:
proč zase vidím toho sluhu řeckého
sem kráčet, hlasatele nových záměrů?

TALTHYBIOS

Jen nehněvej se na mne, choti Hektora,
kdys z Frygů prvního; jen nerad oznámím
ti Danaů i Átreovců poselství.

ANDROMACHÉ

Co to, že úvodem tak špatným začínáš?

TALTHYBIOS

Ti usnesh se, že tvůj syn — jak říct to mám? —

ANDROMACHÉ

ne nemá stejného mít pána jako já?

TALTHYBIOS

Ne, tomu nikdo z Řeků pánem nebude.

ANDROMACHÉ

Či má tu zůstat jako zbytek Trójanů?

TALTHYBIOS

Ach, nevím, jak ti říci lehce věc tak zlou?

HEKABÉ

Tvůj ostych chválím, pakli dobrou zprávu máš.

TALTHYBIOS

Tu velkou hrůzu věz: tvůj syn má na smrt jít!

ANDROMACHÉ

Ach běda, slyším hrůzu, vrchol všech svých hrůz.

TALTHYBIOS

To Odysseus svou řečí v radě zvítězil.

ANDROMACHÉ

Ach, ach, je nadmíru to zlo, jež strpět mám!

TALTHYBIOS

Ten řekl: „Nesmí žít syn otce hrdiny, ...“

ANDROMACHÉ

Kéž o svém rodě mluvil — a pak zvítězil!

TALTHYBIOS

ten musí z trójských hradeb dolů svržen být!“

Tak ať se stane! Ty však rozumnější buď!

A synka nechraň, snášej bolest důstojně,

měj v mysli, že jsi slabá, nic že nezmůžeš.

Máš ochranu snad někde? Proto uvažuj:

tvé město padlo, choť — a ty jsi zajata!

Jak zápasit by mohla žena s námi, když

je sama? Proto já si boje nežádám

a nechci jednat se zlou, ani hanebně,

a ty zas nesmíš stíhat kletbou Achaje!

A řekneš-li snad cos, čím vojsko pobouříš,

tvůj syn ni pohřben nebude, ni oplakán.

Spíš mlč a klidně snášej tento osud svůj,

pak budeš moci pohřbít syna mrtvého

a sama Achaje tím víc si nakloníš.

ANDROMACHÉ

Ach, drahý synku, příliš pro ně cenný jsi,

máš rukou vrahů zemřít, matku ubohou

máš opustit. [Rod vzácný otcův zhubí tě,

ač bývá vzácný původ jiným záchranou.

A zdatnost otcova ti neprospěla nic.]

Ó sňatku můj a nešťastné mé manželství,

jinak já jsem kdysi přišla v palác Hektorův,

ne aby zrozený můj syn se obětí

stal Řekům, nýbrž vládcem žírné Tróady.

Ty, synku, pláčeš? Chápeš krutý osud svůj?

Proč chytáš se mne, držíš za šat ručkama

a jako kuře choulíš se mi pod křídla?

Již Hektór neuchopí oštěp proslulý,

a nevyjde tě z lůna země zachránit,

ni jeho příbuzní, ni trójští vojáci.

Ty nelitostným, smutným pádem z výšiny

si zlomíš vaz a dětskou duši vydechneš.

Niž největší je matce dítě objímat,

jak sladká vůně tělíčka! Tak nadarmo,

když ještě v plénkách byls, tě odkojil můj prs,

má péče, námaha, vše vyšlo naprázdno.

A teď (pak nikdy už!) svou matku obejmí,

své rodiče se přitul na hrud, oviň mi

krk pažemi a ústa na má přitiskni!

Ó Řekové, vy strůjci muk těch barbarských,

proč chcete zabít chlapce zcela bez viny?!

Ty, Heleno, ty nejsi dcera Diova,

ba jistě mnoho otců tebe zplodilo:

bůh kletby, ďábel sám, pak zloduch závisti,

bůh vraždy, smrti, zlobůh všechněch lidských běd.

Já nepřipustím, že tě mohl zplodit Zeus,
 ty zhoubo spousty Řeků, spousty cizinců!
 Kéz zhyněš, neboť kouzlem očí překrásných
 jsi slavné trójské nivy hříšně zničila!
 Jej vedte, neste, shoďte, když se shodit má,
 a snězte dětské maso! Bozi hubí nás
 a nemohla bych dítě smrti uchránit.
 A potom zahalte mne, ženu nešťastnou,
 a hoďte na loď! Ke krásné to svatbě jdu,
 když musela jsem vlastní dítě zahubit!

Andromachu odvádějí

SBOR

Ó bědná Trójo, pro tu ženu jedinou
 a hrozný sňatek zahubilas tisíce!

TALTHYBIOS

Tak, chlapče, pojď, již milé objímání nech
 své matky zmučené a ubírej se tam,
 věž otcovskou kde věnčí vznosné cimbuří —
 tam vypustit máš duši, jak ti určil soud.
 Nuž popadněte ho! — Však takovouto věc
 by oznamovat měl, kdo sám je bez citu,
 kdo v nestoudnosti větší zalíbení má,
 než já mám v povaze!

Odchází s chlapcem

HEKABĚ

Ó dítě, synu mého syna bědného,
 jak neprávem nám chtějí život uchvátit,
 jak matce tvé, tak mně! Co strpět mám a čím
 ti prospět, ubohý? Darem jen ti dám

bije se do hlavy a do prsou

ty rány do hlavy a v prsa údery —
 jen tohle ještě mohu. Truchlím pro město
 a truchlím pro tebe. Co ještě neznám z béd?
 Co ještě schází mi, jak ještě rychle projít
 všemi způsoby zkázy?

SBOR

Ó králi Telamóne, vládce Salamíny,
 živitelky včel,
 jenž na ostrově bydlels, ježž moře omývá,
 naproti posvátným břehům,
 kde ratolest olivy sivé
 Athéna vypěstovala, ze všech první,
 nebeský ten věnec a Athén ozdobu,
 Athén, bohatých na olej —
 tys přišel, přišel s rekem srdnatým,
 který nesl luk
 (rek syn byl Alkménin),
 a Řecku jsi kdys přišel, abys vyvrátil
 nám Tróju, město Tróju.

Výkvět mladých Řeků přivedl jsi k nám,
 rozhněván pro koně,
 kde u Simoëntových břehů zakotvils
 loď moře brázdící
 a provazy přivázals zád svého korábu,
 a lodi vzal jsi zbraň, která přesně vždy
 zasáhla svůj cíl,
 a zabils Láomedonta. Foibův skvělý výtvar
 přesných rozměrů rudým dechem ohně
 v prach jsi proměnil a zcela zpustošil
 sem trójskou, a tak prvním úderem z těch dvou
 dardanské hradební zdi
 krvavým oštěpem zbořils.

Ó synu Láomedontův, jak ladným krokem
se neseš k zlatým měsidlům,
když naplňuješ marně číši Diovu
a konáš nádhernou službu,
zatímco tvou vlast oheň spaluje.

Od břehu moře zní pláč,
jako když samička tesklivě
kvílí nad svými mláďaty.
Pro muže tu jedni lkají, druhí pro děti,
jiní pro své staré matky.
Také tvoje vlhké lázně,
cvičiště, běh závodní
jsou v troskách zničeny.

Číšníku, tvá mladá tvář
pohodou však klidnou září
dál před trůnem Diovým,
zatímco už řecký oštěp
Priamovu zničil zem.

Ó Lásko, Lásko, jež kdysi přišla jsi
v dardanské komnaty,
vznítílas srdce bohů i bohů.
Trójské mohutné zdi
tenkrát jsi vybudovala,
s bohy jsi sjednala příbuzenské svazky.
Mlčením pomínou Diův čin nestoudný.
Bohyně Jitřenky bělokřídle svit
lidmi s radostí vítaný
uviděl zničenou zem,
uviděl zkázu hradu,
ačkoli, Jitřenko, slavný tvůj choť
pocházel z této země;
tys na voze se zlatým čtyřspřežím
vzneslas ho do sídla hvězd,

velikou naději vlasti.
Milostné pletky bohů
však nepomohly Tróji.

MENELÁOS *vystoupí s četou vojáků*

Ó krásný dni, jenž záříš světlem slunečním,
[zas Helenu dnes do svých rukou dostanu.]
Já, Meneláos, který tolik zakusil,
jsem nyní zde i se svým vojskem achajským.
A ne tak kvůli ženě do Tróje jsem plul,
jak říká se, spíš proti muži onomu,
jenž unesl mi z domu choť mou zákeřně.
Tak potrestán byl tedy s boží pomocí
on sám, a země padla zbraní hellénskou.
A onu nešťastnici odvézt přicházím
(ji nerad chotí zvu, ač kdysi byla jí) —
vždyť tady je v těch stanech pro zajatkyně
a připočtena k množství jiných Trójanek.
A ti, co s námahou ji v boji získali,
ji dali zabít mně. A kdybych nechtěl snad
ji zabít, mohu zpět ji odvézt do vlasti.
Já rozhodl, že nemá v Tróji dokonat,
že na lodi ji zpátky vezmu do Řecka
a tam ji na odvetu *těm* dám usmrtit,
jimž jejich drazí zahynuli v Íliu.
Nuž vzhůru, služebníci! Jděte do stanu,
ji chopte za vlasy zle krví zbrocené
a přiveďte ji sem! Až vítr zavane
nám příznivý, pak hned ji pošlem do Řecka.

HEKABÉ *zvedne se z lůžka*

A ty, jenž neseš zem a na té zemi máš
i sídlo, ať jsi kdokoli, ty záhadný,

ať zákon přírodní, ať lidský rozum jsi,
ó Die, vzývám tě: ty všude neslyšně
jdeš cestou a vše lidské řídíš po právu.

MENELÁOS

Co to, že najednou se k bohům obračíš?

HEKABĚ

Já, králi, chválím tě, že choť svou zabít chceš,
však chraň se vidět ji, sic krásou zajme tě.
Ta jímá mužů zrak, i města jímá jí,
těž domy spaluje — tak umí okouzlit!
Já znám ji a ty též, i ti, co vzplanuli!

HELENA *skvěle ustrojená přichází se sluhy*

Je, Meneláe, pro mne strašný příchod sem,
vždyť ruce lidí tvých ven před to obydlí
mě vedou násilím! Já sice dobře vím,
že nenávidíš mne, však přesto ráda bych
se zeptala tě napřed: „Jak jste rozhodli
as o mém životě, jak ty, tak Řekové?“

MENELÁOS

Stran tebe nebyl spor, vždyť vojsko veškeré
tě na smrt vydalo mně ukřivděnému.

HELENA

A mohu ti dát na to jasnou odpověď,
že mám-li zemřít, zemřu zcela neprávem?

MENELÁOS

Já nepřišel vést řeči, ale zabít tě.

HEKABĚ

Má před smrtí to právo — králi, vyslyš ji!
A po ní dovol též i mně řeč odvetnou!
Vždyť neznáš nic z těch hrůz, co v Tróji proběhly!
Až shrnou se pak všechny tyto důvody,
je vyloučeno, aby smrti unikla.

MENELÁOS

Tu možnost dám jí — ať jen mluví, jestli chce.
Ať zví však, že jí dávám na tvou přímluvu
tu možnost, nedávám ji ale kvůli ní.

HELENA

Ať uznáš řeč mou za dobrou či za špatnou,
snad neodpovíš — vidíš ve mně ženu zlou.
A proto já, co tuším, že bys ve sporu
mi mohl vytknout, na to ihned odpovím,
svou stížnost přednesu já tobě, ty zas mně.
Tak předně začátek všech trampot vyšel z té,
a níž vyšel Paris. Za druhé pak zničil mne
a Tróju kmet, jenž neusmrtil Parida,
avé dítě, ztělesněnou krutou pochodeň.

A nyní dále poslyš, jak se ta věc má.

Princ Paris soudil pak tři bohyň rozepři;
a tehdy Athéna mu darem slíbila,
že jako vůdce Trójských Řeků vyvrátí,
dál Héra, že má vládnout Asii a též
i celé Evropě, když pro ni rozhodne;
a Kypris chválila můj půvab se slibem,
že dá mu mne, když cenu krásy přikne jí.
A uvaž věci dál: tam lásky bohyně,
etná Kypris vyhrála, a takto sňatek můj
byl ziskem Řeka: nevládnou mu barbaři,

vy nejste zdoláni, vám tyran nevládne.
Čím Řecko získalo, tím já jsem zhynula,
svou krásou prodána a za to tupena,
zač měli by mi spíše hlavu ověnit.

Snad vytkneš mi, že mívám závažnější bod,
že odešla jsem tajně z tvého paláce.
To zloduch této ženy přišel, k podpoře
měl mocnou bohyni, ať jeho nazývát
chceš Alexandrem, nebo snad i Paridem.
A toho, hlupáku, jsi v domě zanechal
a ze Sparty jsi odplul s lodí na Krétu!
Nu budiž!

A dále sebe se, ne tebe otážu:
Co myslela jsem, že jsem z domu odešla
s tím cizincem a vlast i dům jsem zradila?
Zde Afrodítu trestej a buď silnější
než Zeus, jenž sic vládne bohům ostatním,
však jí jak otrok slouží — pak mi odpustíš!

I dál snad proti mně máš výtku závažnou:
když Paris v hloubi země zmizel po smrti
a skončil pro mne sňatek božstvem určený,
dům opustit jsem měla, odplout do Řecka.
To právě chtěla jsem a to mi dosvědčí
i strážci bran a hlídky na hradbách: ty mne
už často přistihly, jak tajně z cimbuří
jsem po lanech se dolů na zem spouštěla.
Však Déifobos, nový manžel, násilím
mě odvek' — proti vůli Frygů si mě vzal.
Mám tedy právem zemřít, choti, rukou tvou,
máš ještě právo, když si násilím mě vzal
a za ten útěk z domu místo odměny
jdu v trpké otroctví? A chceš-li poroučet
i bohům — v tom tvé přání není rozumné!

SBOR k *Hekabě*

Ó královno, své děti chraň, i otčinu,
zmař vábení té ženy; krásně mluví sic,
však jedná zle — a to je přece hrozná věc!

HEKABÉ

Chci napřed na pomoc jít oněm bohyním
a dokázat, že tahle mluví nepravdu.
Tak nerozumné, myslím, být by nemohly
jak Héra ctná, tak Pallas panenská, že snad
by Héra barbarům své Argos prodala
a Pallas Frygům podrobila Athény.
Ty z rozmaru a v pýše stran svých půvabů
se sešly na Ídě. Proč Héra bohyně
by měla takto velkou touhu po kráse?
Snad lepšího by chtěla chotě, než je Zeus?
Či z bohů kohos chtěla lapit Athéna,
jež od otce si vyprosila panenství
a nechtěla se vdát? Proč krásíš zločin svůj
a bohyně máš za hloupé? Chceš přesvědčit
tím moudré? Řeklas, že v dům přišla královský
a mým synem Afrodíté, což je směšná věc!
Ta mohla přece klidně zůstat v nebi dál
a k Tróji dovézt tě i s celou Spartou, ne?

Můj syn byl překrásný a jaks ho spatřila,
tvé srdce změnilo se v lásku šílenou.
Vždyť lidé každou hloupost lásce přičtou hned,
neb řecky »láska«, »hloupost« stejně začíná.
Tys přišla o rozum, jak uvidělas, že
má skvělý cizí šat a zlatem září sám.
Neb vychována v Argu v skromných poměrech
jsi doufala, že Trója, zlatem tekoucí,
všim přepychem tě zahrne, až opustíš

svou Spartu. Meneláův palác nestačil
tvou rozmařilou bujnost zcela ukojit.

A tvrdíš dál: můj syn tě unes' násilím!
Kdo z domácích to věděl? Jaký asi křik
jsi spustila, ač Kastór mladistvý a s ním
i bratr ještě nebyl mezi hvězdami?

Když přišlas do Tróje a v patách za tebou
i Řekové a nastal zápas zbraněmi
a ty ses doslechla, že muž tvůj vítězí,
jej velebilas, aby syn můj rmoutil se,
jak udatného soka ve své lásce má;
když Trójští měli zdar, byl Meneláos nic.
Zrak upíralas k štěstí, dbalas o ně jen
a za ním jen jsi šla, však o ctnost nestálas.

Pak prý ses kradla po laně a spouštěla
se z věže, jako bys tu nechtěla dál být.
Kde přistihl tě kdo, že smyčku věšíš si,
neb že si brousíš meč? To žena šlechtaná
by z touhy po dřívějším muži provedla!
Vždyť často jsem tě vyzývala důrazně:
„Jdi odtud, dcero! S jinou ženou ožení
se syn můj a já tajně k loďm achajským
tě dopravím — již válku Řeků s Trójany
jdi skončit!“ To však tobě bylo zatěžko.

Zde v Paridově domě žilas bezuzdně
a chtělas poníženou úctu barbarů —
to byl tvůj hlavní cíl! A mimoto i sem
jsi přišla vyšňořena, se svým mužem jsi
vzduch stejný dýchala — ach, naplít na tebe!
Tys měla skromně přijít, v šatech zedraných
a třást se hrůzou, vlasy ostříhané mít,
též více rozvahy než nestoudnosti mít
již pro všechny ty hříchy dříve spáchané.

A abys, Meneláe, cíl mé řeči znal:

nes Řecku věnec vítězný, choť právem zab,
a stanov tento řád i ženám ostatním:
ať každá zemře, která zradí manžela!

SBOR

Ó Meneláe, ztrestej manželku, jak je
to důstojné tvých předků, výtky slabosti
se vůči Řekům zbav, nám zjev se šlechetným!

MENELÁOS k Hekabě

Jak mluvíš, v názoru se se mnou shoduješ,
že dobrovolně z domu šla a vzala si
zde cizince a z chlubitosti Kypřanku
jen vpletla do řeči.

K Heleně

Pojď na smrt kamením,
trest krátký za dlouhé, zlé strasti Achajů,
ať zvíš, žes neměla mě nikdy ostouzet.

HELENA mu padne k nohám

Ach ne, já na kolenou prosím, nezab mne,
blud bohů na mne nesvaluj a odpusť mi!

HEKABĚ k Meneláo vi

A ty zas nezraď druhy, které zhubila,
já jménem jich i jejich dětí prosím tě.

MENELÁOS

Již přestaň, stařeno! Já na ni nedám nic!
A sluhům ukládám: tu ženu odvedte
hned na zád korábu, jenž odveze ji pryč.

HEKABÉ

Ty ale do stejné s ní lodě nevstupuj!

MENELÁOS

A proč? Což váží víc, než dříve vážila?

HEKABÉ

Kdo skutečný má cit, ten navždy miluje!

MENELÁOS

To aby dřívější cit lásky vyprchal?

Co chceš, to bude. Na loď stejnou nevstročí,
kam vstoupím já — a v tom mi špatně neradíš.

Až přijde do Argu ta zlá, tam zemře zle,
jak zaslouží, a všechny ženy vybídne,
ať zdrženlivé jsou, což není snadná věc.
Však přece její zhouba strachu nažene
žen vášni bláznivé, byť ještě horší jsou.

*Odejde s Helenou a s družinou k lodím. Hekabé
se vypotácí na lůžko a rmoutí se dál*

SBOR

Tys tedy trójskou svatyni
i její oltář obětní
vydala Řekům, ó Die,
plameny obětních chlebů,
nebeské myrhy dým,
posvátný Priamův hrad,
i údolí, údolí ídská porostlá břečtanem,
potoky ze sněhu zavlažovaná,
vrcholek, na který první
paprsek jitřní dopadá,
bohů posvátné sídlo v sluneční záři!

Tytam již oběti jsou,
půvabné písně sborů,
jásové noční slavnosti
na počest bohů a Kybely,
zlatých obrazů podoby,
dvanáct měsíčních slavností
fryžských při novoluní.

Starost mám, starost mám, myslíš-li na to,
pane, jenž na nebi sídlíš
v éteru nad městem zničeným,
bésníci oheň jež spálil.

Priame, milý můj choti,
ty bloudíš mrtev, neumyt, nepohřben,
mne zase námořní loď
pádící na křídlech vesel
dopraví do Argu, domova koní, kde z kvádrů
kyklópské hradby se zdvíhají k nebi.
Ve bráně zástup je dětí,
v slzách se rozplývá, žalostně volá:
„Ach běda mi, matko!“ A zatím mne samotnou
Achajští vedou pryč z dohledu očí
na tmavou loď,
na moře brázděné vesly,
k posvátné Salamíně
nebo snad k isthmické šíji,
kudy tou průrvou dvou moří je vstup
do sídla Pelopova.

Meneláovu rychlou loď,
až bude hladinou plout,
uprostřed egejských vln
posvátný dvojklaný ohnivý blesk
ať zasáhne doprostřed, za to, že mne

z Ília veze, mne v záplavě slz,
do Řecka za otrokyni.

Helena, Diova dcera, si však
zlaté zrcadlo veze,
radost mladistvých dívek.
Nikdy ať spartský král
nepřijde do země lakónské,
do síně otcovské s krbem,
do města Pitany,
v Athénin kovový chrám,
v náručí nevěrnou choť,
která velkému Řecku
i národům u proudů Simoěntových
přinesla bezpočtu béd.

NÁČELNICE SBORU

Ach, ach, ach, ach!
Z nového neštěstí zas nové se rodí
pro naši zem.
Nešťastné Trójanky, hleďte!
Astyanakta sem mrtvého nesou!
Řekové zabili jej
surovým svržením z hradeb.

*Přichází Talthybios s vojáky; jeden z nich nese
Hektorův štít, sám Talthybios mrtvého Astyanakta*

TALTHYBIOS k Hekabě

Jen úder vesel, Hekabo, již čeká loď,
jež Achillovu synu zbytek kořisti
má k břehům fthíjským po hladině dopravit.
Sám Pyrrhos odplul již, neb zvěděl o nové
zas Péleově pohromě, že Akastos,

syn Peliův, jej vyhnal z fthíjské otčiny.
A proto odplul rychle, zdržet nemoh' se,
i a Andromachou, která k slzám přehojným
mě dojala, když odcházela ze země
a lkala nad vlastí a sbohem dávala
i Hektorovu hrobu. A Pyrrha prosila,
ať pohřbí tvého vnoučka, který vydechl
svou duši pádem z hradeb. Kovový pak štít
mi dala, postrach Řeků (otec dítěte
jím kryl si boky), aby štít ten nedostal
se k Péleovu krbu, do ložnice, kde
tvá Andromaché bude spávat, maminka
již bezduchého syna — pohled bolestný!

Mám místo rakve z cedru, hrobky kamenné
v něm chlapce pochovat a do tvých loktů pak
štít vložit, abys mrtvého v šat oblékla,
a pokud budeš moci, věnec dala mu,
když matka je už pryč a pánův náhlý spěch
jí samé zabránil zde synka pochovat.
My na mrtvolku, jak ji k pohřbu vystrojíš,
zem naházíme a pak s lodí vyplujem.
Ty vykonej svůj úkol, jak lze nejrychlejší!
Už jedné trudné práce jsem tě ušetřil:
když procházel jsem totiž tokem Skamandru,
já omyl mrtvého a rány vyčistil.
Teď ještě půjdu, abych hrob mu vykopal;
pak oba budem spěchat, stejně ty i já,
ať můžem na lodi co nejdřív domů plout.

HEKABÉ

Štít oblý Hektorův teď na zem položte
(jak žalostný to pohled, očím nemilý!).
Když zbraní větší jste než citem, Řekové,
proč ze strachu jste na tom chlapci spáchali

zas novou vraždu? Aby v budoucnosti snad vlast padlou nevzkřísil? Ach, jak jste nicotní! Když Hektór úspěšně (a stovky jiných s ním) nás chránil zbraní, a my přesto hynuli, což teď, kdy město padlo, Trójští zničení, ten chlapeček vás zděsil? Nepochopím strach, kdo bojí se a nemá důvod rozumný!

Ach miláčku, jak neblahá tě stihla smrt! Vždyť kdybys zemřel za vlast mladý, ženatý, již vládce rovný bohům, pak bys šťasten byl, ač je-li *to* zdroj štěstí. Tys však, dítě, teď jen spatřil, v duchu chápal, ale nepoznal, nic neužil jsi z toho, co zde v domě máš. Ach ubohý, jak hlavu zohavily ti ty hradby otcovské, jež stavěl Apollón! Jak matka s péčí pěstila a líbala ti vlasy, odkud krev teď prýští z rozbitých tvých kostí — nechej líčit další hrozný zjev!

Ó ručky, na nichž nejeden je líbezný znak po otci, teď ležíte tu vymknuté. A milá ústa, jež jste tolik žvatlala, jste nemá! Když jsi ke mně vklouzl na lůžko a říkals: „Matko, chomáč vlasů ustříhnu ti na hrob, přivedu i zástup druhů svých a naposled tě přijdu vroucně oslovit,“ tos »lhal« mi! — Ne ty mne, já stará mladšího, žel, pohřbím — žena bezdětná a bez vlasti.

Pryč spousta polibků, tatam je péče má a starost s výchovou! A co by jednou měl ti básník napsat na hrob? „*Chlapce tohoto kdys zahubili Argejové ze strachu.*“

A pro Řecko to bude nápis potupný! Ač po svém otci nemáš žádné dědictví, přec budeš kovový mít v hrobě otcův štít.

Mluví ke štítu

Ó ty, jenž Hektorova krásná ramena a boky chránils, ztrácíš strážce skvělého. Jak na držadle dosud milá stopa tkví a na obrubě štítu zachycen je pot, jenž Hektorovi z čela stékal častokrát, když v boji urputném štít na tvář tiskl si. Nuž z věcí, jež tu jsou, tu žalnou mrtvolku již ozdobte, neb krásného nám údělem nic božstvo nedává — ať přijme to, co mám!

Několik žen vstoupí do stanu

Kdo raduje se z štěstí, má je za stálé, je pošetilý tvor; to podle nálady jak člověk vrtkavý hned skáče sem, hned tam, a nikdy není stále šťasten člověk týž.

SBOR

Co z fryžské kořisti tu zbývá po ruce, to nesou ženy k vystrojení mrtvého.

HEKABÉ

Tys, dítě, v střelbě z luku, v jízdě nepředčil své druhy (Frygové ty zvyky milují, i lovu holdují): matka otcova ti nedává jak trofej tyto ozdoby, kdys jmění tvé, jež teď si vzala Helena, tak bohům protivná, a navíc zabila ti duši a též celý dům náš zničila.

SBOR

Ach, ach, jak dojals, dojals mé srdce, vždyť jsi jednou ty měl být zde mocným vládcem města!

HEKABÉ

V to skvostné fryžské roucho nyní halím tě,
jež při sňatku sis jednou měl vzít na sebe,
až nejpřednější z žen bys pojal asijských.
A ty, jenž kdysi tisícerych vítězství
jsi otcem byl, ty drahý štíte Hektorův,
buď ověnčen! Ač s mrtvým zemřeš, nezemřeš!
Vždyť tobě patří mnohem větší pocta, čest
než zbrani Odyssea, zlého, chytrého!

SBOR

Ach, ach, jak bolestně
tě přijme oplakaného,
dítě, tato zem!
Zalkej, stařenko,...

HEKABÉ

Ach, ach!

SBOR

již v nářku nad mrtvým!

HEKABÉ

Ach běda, běda mi!

SBOR

Jak, probůh, nesmírné je tvoje neštěstí!

HEKABÉ

Já tedy zahojím tvé rány obvazy —
mám, žel, jen jméno »hojičky«, ne dovednost,
a v Hádu o tebe se otec postará.

SBOR

Jen bij se, bij se do hlavy,
pěstí si rány zasazuj, ach běda!

HEKABÉ

Ach předrahé mé ženy!

SBOR

Jen řekni, Hekabo, co oznámit nám chceš.

HEKABÉ

To jistě bozi chtěli trápit jenom mne,
a z měst zvlášť měli Tróju v záští, marně jsme
jim obět vzdávali. Však kdyby býval bůh
nás z výše nesrazil a dolů nesvrhl,
pak byli bychom skryti — kdo by o nás pěl?
Teď předmětem jsme písní — věčně budem žít!
Nuž jděte v bledný hrob již vložit mrtvého,
vždyť má i věnec mrtvých, jak se přísluší.
Však mrtvým asi málo na tom záleží,
zda někdo bohaté má pocty pohřební —
to bývá jenom živých planá ješitnost.

Odnášeji štít s mrtvým chlapcem

SBOR

Ach běda, běda!
Jak velkou naději svého života
tvá matka nešťastná v tobě ztratila!
Kdys velmi velebený, neboť vzešel jsi
ze vzácného rodu,
a teď tak hroznou smrtí zahynuls!
Co je to, hleďte!

Jaký to vidím dav,
jenž třímá na trójských vrcholcích
planoucí pochodně v rukou?
Má nešťastnou Tróju
nové zas postihnout zlo?

*TALTHYBIOS přichází s vojáky nesoucími pochodně;
někteří z nich pak odvedou Hekabu*

Vám, vůdcům, kteří máte příkaz zapálit
zde město Priamovo, velím: „Nedržte
jen tak ty pochodně a oheň vrhajte
a do základů zbořte město ílijské,
ať můžem s radostí plout z Tróje k domovu!
A abych jednou výzvou dvojí rozkaz dal:
vy trójské ženy, až vám vojevůdcové
pak dají pokyn ostrým hlasem polnice,
hned běžte k řeckým lodím, ty vás odvezou.“

Ty přenešťastná stará ženo, také pojď,
ty muže Odysseus si poslal pro tebe:
los určil, abys k němu odtud sloužit šla.

HEKABÉ

Já nešťastná! To ještě přišlo nakonec,
to postihlo mě jako vrchol všech mých béd!
Jdu z otčiny, když požár město stravuje!
Však pospěš, stará noho, ač to těžké je,
ať ještě pozdravím to město nešťastné!
Ó Ílion, ty skvoste všech asijských měst,
tvé slavné jméno brzy zcela vymizí.
Ty hoříš, a nás pryč již vedou ze země
jak otroky. Ó bozi! Bohy volám — nač?!
Vždyť neslyšeli dřív, když byli voláni.
Radš skočme do ohně! Má nejkrásnější smrt,
když zemřu v plamenech i se svou otčinou.

TALTHYBIOS

Ty šílíš, nešťastnice, nad svým neštětím!
Již vedte ji a nešetřte! Má Odysseus
ji dostat do rukou, dar jemu poslaný.

HEKABÉ

Ó hrůzo hrůzoucí!
Ó Kronovče, jenž vládneš Frygii,
rodný otče náš,
ada vidíš, jaké bezpráví my trpíme,
my, rod Dardanův?

SBOR

Vidím, jak Ílion, veliké město,
hyne — a už tady není.

HEKABÉ

Ó hrůzo hrůzoucí!
V požáru plane náš ílijský hrad,
oheň již stravuje Pergamu věže,
i město a cimbuří hradeb.

SBOR

Zničena oštěpy hyne ta země,
unášen větrem kouř k nebesům stoupá,
se zhoubným ohněm i kovaná kopí
vnikají v prostorné domy.

HEKABÉ

Ó běda, země, mých dětí živitelko!

SBOR

Ach, ach!
Slyšte a vnímejte, děti, ten matčin nářek!

SBOR

Tím zpěvem smutečným se loučíš s mrtvými.

HEKABÉ

A kladu na zem údy stařecké
a oběma rukama do země biju.

SBOR

My s tebou zároveň na zem klekáme
a s nešťastnými svými manžely
se loučíme tam v Hádu.

HEKABÉ

Ženou nás, vlekou nás...

SBOR

Tvůj nárek nás bolí, bolí, ach!

HEKABÉ

z mé otcovské země v domy otrocké.
Ach běda, ach běda!
Priame, Priame, tys už zahynul,
bez pohřbu, bez přátel,
a nevíš o mých strastech.

SBOR

Už černá smrt mu oči zakryla;
tak zbožný byl, a zabít bezbožně!

Ženy vstávají a dívají se k městu

HEKABÉ

Ach, město milené a bohů svatyně!

SBOR

Ach běda!

HEKABÉ

Ten rudý plamen zdržte, hroty kopí též!

SBOR

Už brzy zřítíte se na milenou zem,
jak domy bez jména.
A prach, jenž jako dým se vznáší k nebesům,
nedovolí mi poznat vlastní dům.

SBOR

Už mizí jméno země. Hyne tak
jedno po druhém a po nešťastné Tróji
nic už nezbyvá.

HEKABÉ

Slyšíte? Vnímáte?

SBOR

Ztůl se náš hrad!

HEKABÉ

Ach chvění, chvění celým městem proniká.
Ach běda, ach běda!
Mé údy rozechvělé, mé údy třaslavé,
již na cestu se dejte a tak neste mne
k nešťastnému dni, kdy mi nastane
život otrocký...

SBOR zajatých žen

Ó město nešťastné! Stejně tak i my
již obraťme své kroky k lodím achajským!